

Ehkäisevä työ, Audit-C ja mini-intervention systemaattinen käyttö

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään uudistuneissa rakenteissa –webinaari 14.3.2024

Susanna Leimio, ehkäisevän työn koordinaattori, YTM, väitöskirjatutkija (UEF)

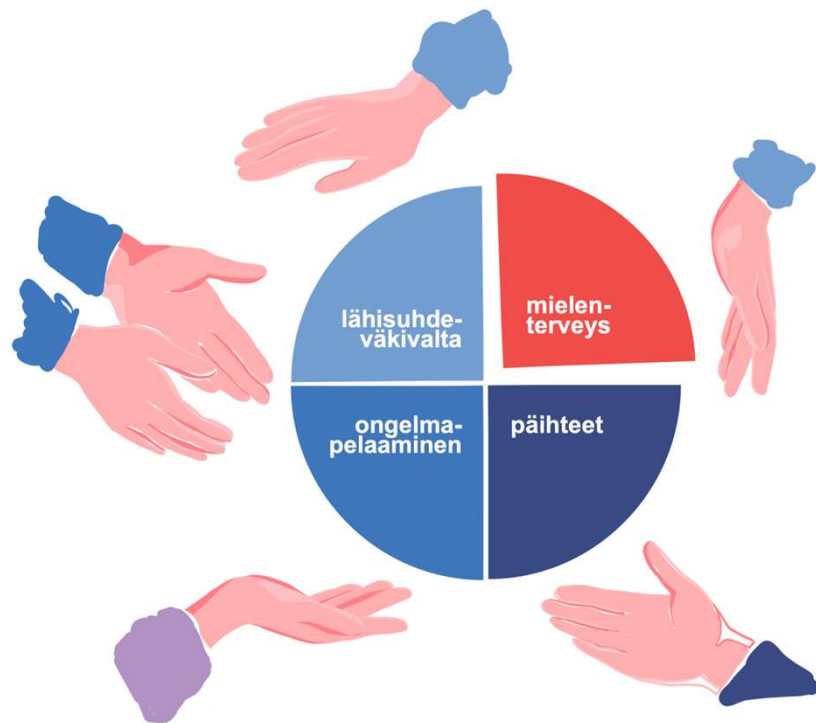
Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Askel kerrallaan kohti vaikuttavaa ehkäisevää työtä

- ✓ Neljä tuulta – kompleksiset yhdessä
- ✓ Ehkäisevän työn palvelulupaus
- ✓ Koordinaattorakenne: Meillä ehkäisevä työ kuuluu kaikille
- ✓ Ehkäisevä työ sotessa
- ✓ Riskejä taklataan yhteistyössä
- ✓ Audit-C ja mini-interventio 2023
- ✓ Tieto ja yhteinen ymmärrys vaikuttavan työn perustana

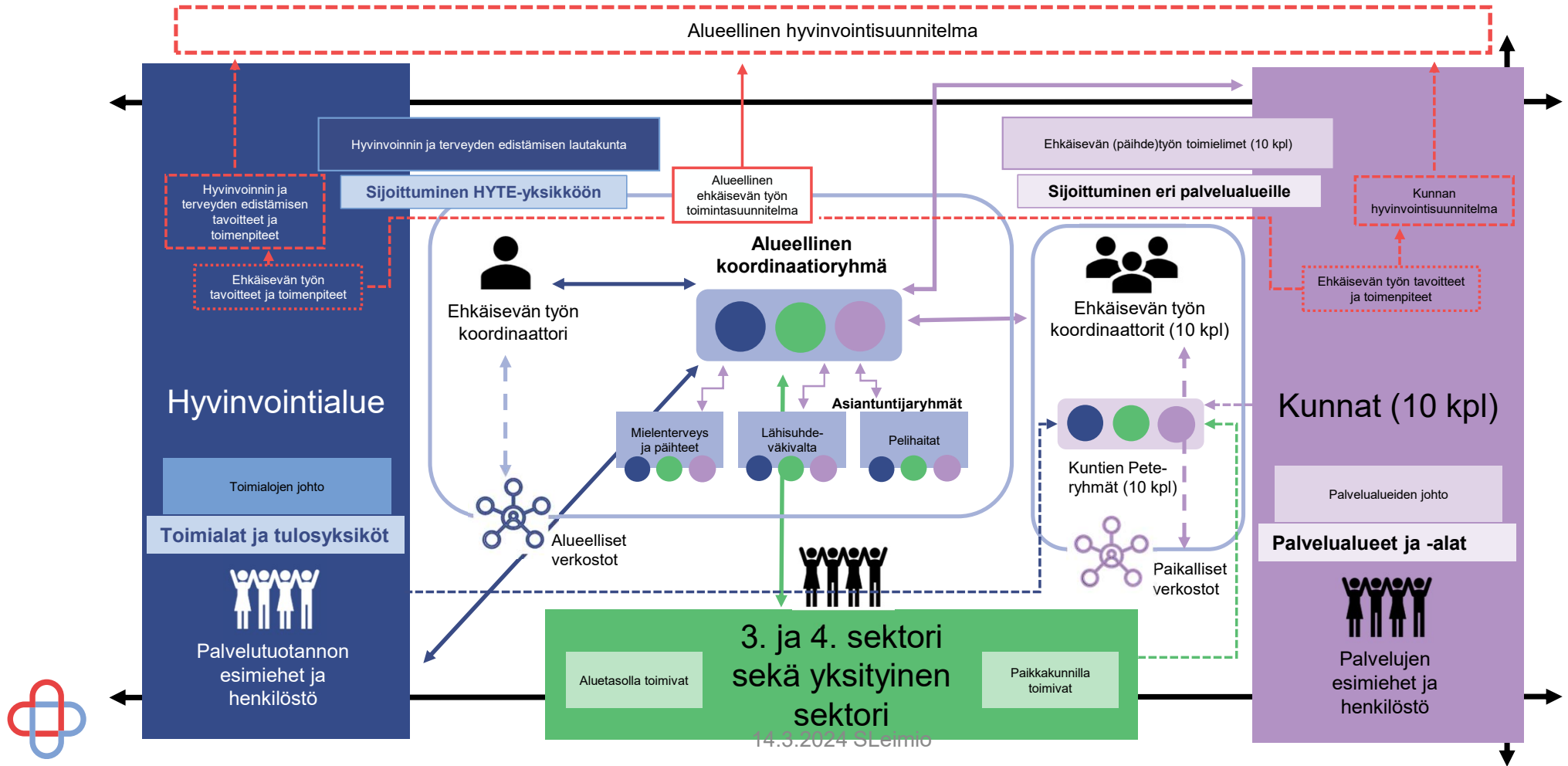
Neljä tuulta – kompleksiset yhdessä

- Yhteisiä altistavia, suojaavia ja riskitekijöitä
- Kompleksisuus
- Samanaikaisuus tai peräkkäisyys
- Ylisukupolvisuus
- Häpeä ja korkea avun hakemisen kynnys
- Toimintakyvyn heikkeneminen
- Inhimillisesti ja yhteiskunnallisesti kalliita
- **Ehkäistävissä oikein ajoitetuin, kohdennetuin ja integroiduin toimin**

Ehkäisevän työn koordinaatorirakenne Päijät-Hämeessä

Päijät-Hämeen ehkäisevän työn palvelulupaus

Meillä saa puhua

- lisään puhumisen, puheeksi ottamisen ja puuttumisen taitoja koulutuksella
- lisään puhumisen kulttuuria viestimällä
- lisään rakenteista kirjaamista

Ehkäisemme syrjäytymistä

- saatetaan minimitietosisältö ja tietotuote loppuun
- otetaan käyttöön elämismailman ymmärtämiseen perustuva HuuMa –tiedolla johtamisen malli
- valitaan vaikuttavia menetelmiä
- lisään menetelmien arvioimisen taitoja koulutuksella

Huomioimme läheiset

- vahvistetaan läheisnäkökulmaa
- lisään lähiyhteisöissä tehtäviä toimia yksinäisyyden ja kiusaamisen ehkäisemiseksi ja yhteisöön kuulumisen vahvistamiseksi
- tehdään läheisten palvelupolku

Vahvistamme minäpystyvyyttä

- lisään palvelukarttaan omaehtoisen terveyden ja hyvinvoinnin huolehtimisen keinoja
- lisään ammattilaisten osaamista (tunne- ja turvataidot, itsetuntemusta ja arjen taitoja lisäävät keinot)
- kehitetään ehkäisevän työn raportointia työntekijän arkityötä palvelevaksi
- lisään kuntalaisten osallisuutta ehkäisevässä työssä

Meillä ehkäisevä työ kuuluu kaikille

- Ehkäisevän työn rakenne tukee tehtävää työtä, rakenteen toimivuudesta huolehditaan
- Ehkäisevää työtä tehdään ja kehitetään monilla tasoilla, eri näkökulmista ja systeemisesti
- Viestintä on sujuvaa ja tietoa on saatavissa

14.3.2024 SLeimio

Päijät-Hämeen ehkäisevän työn toimintasuunnitelma 2021-2025

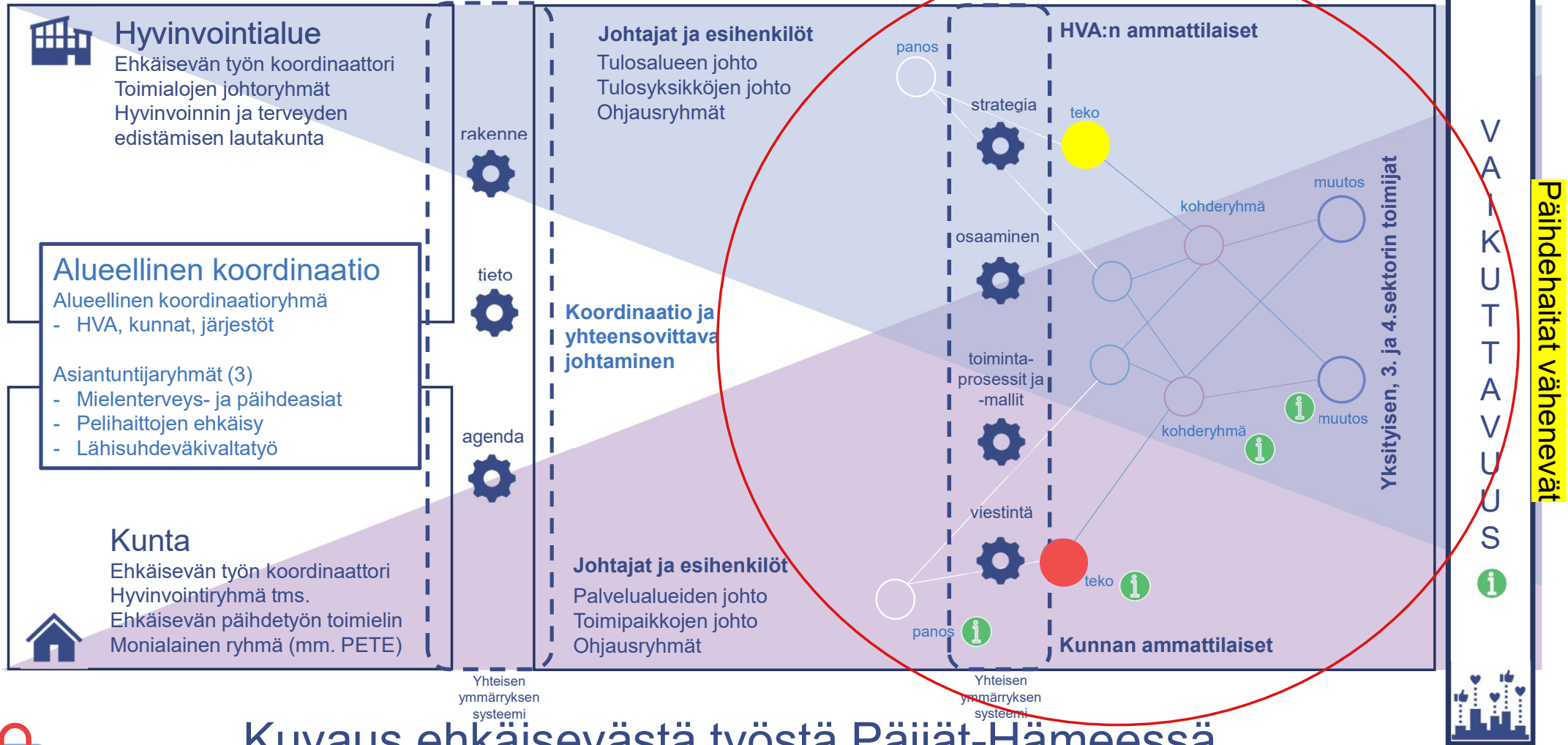
Koordinaation systeemi

Suuntaa vaikutuksia kohti vaikuttavuutta

Yhteisen
ymmärryksen
systeemi

Toimeenpanon systeemi

Panostaa tekoihin, joilla saadaan aikaan muutoksia eli vaikutuksia

Kuvaus ehkäisevästä työstä Päijät-Hämeessä

14.3.2024 SLeimio

 Tarvitaan tietoa

Meillä saa puhua

- Lisätään puhumisen, puheeksi ottamisen ja puuttumisen taitoja koulutuksella
- Lisätään puhumisen kulttuuria viestimällä
- Lisätään rakenteista kirjaamista

Ehkäisevää työtä on tehtävä myös sote-palveluissa

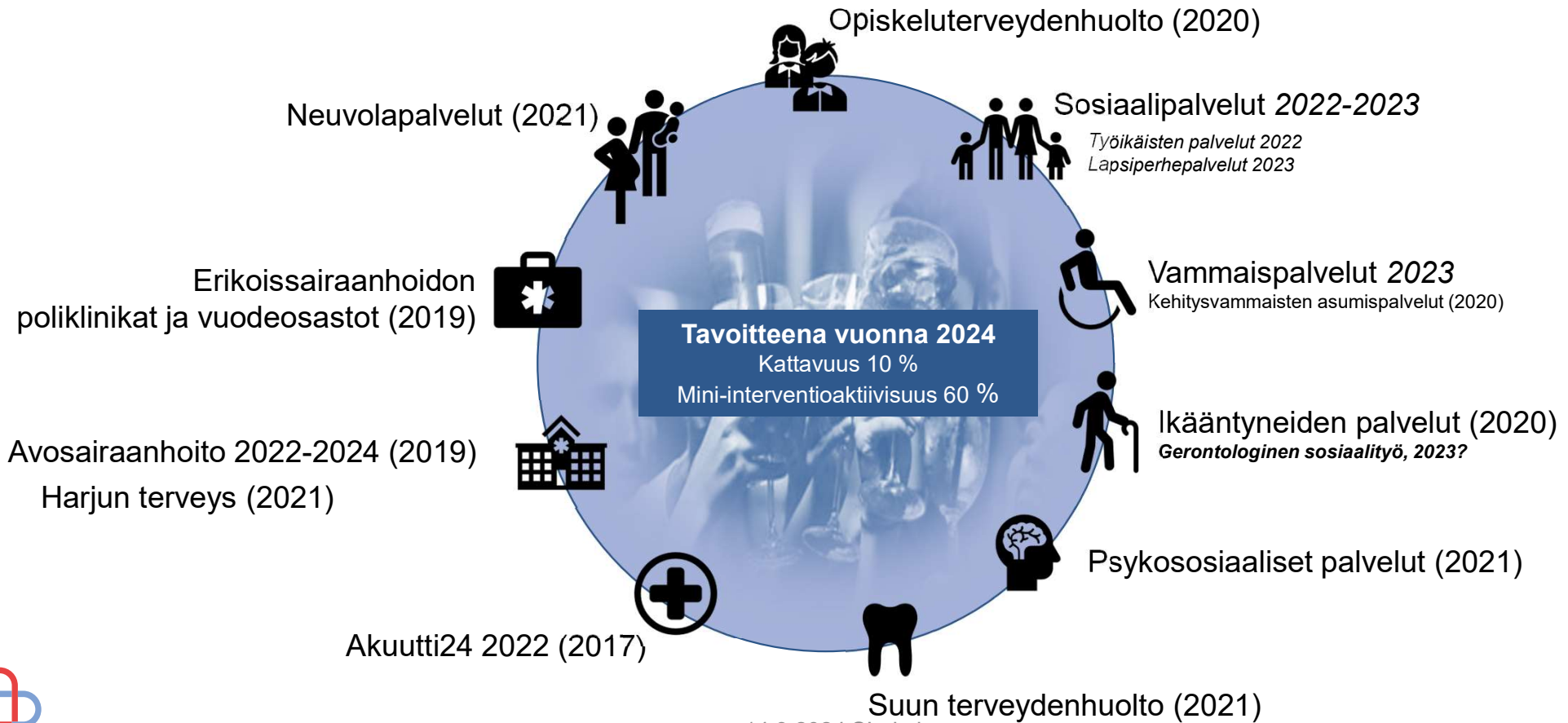
- Ehkäisyyn tulee panostaa
- Kaikkia asiakkaita tulee arvioida samojen kriteerien ja yhtenäisten käytäntöjen mukaan
- Asiakkaiden tukemisen ja tilanteen seuranta tulee kehittää
- Puheeksiotto tulee kirjata yksiköiden toimintasuunnitelmiin
- Puheeksiotto tulee ohjeistaa seikkaperäisemmin ja yhdenmukaisemmin
- Toimintaa tulee seurata
- Asiakastietojärjestelmän tulee muistuttaa työntekijää puheeksiotosta

Leena Alho, 2017:

Asiakkaiden alkoholinkäytön varhainen puheeksiotto terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluissa

Riskejä taklataan yhteistyössä

14.3.2024 SLeimio

2023: Kaikki toimialat yhteensä

Alkoholin riskikäytön
puheeksioton ja kirjaamisen toimintamalli

Suorituspaikkoja 141	Pojat 13-17v	Tytöt 13-17v	Miehet 18-29v	Naiset 18-29v	Miehet 30-40v	Naiset 30-40v	Miehet 41-50v	Naiset 41-50v	Miehet 51-64v	Naiset 51-64v	Miehet 65v>	Naiset 65v >
Tehdyt seulat yhteensä, lkm	238 ↓	164 ↑	348 ↓	815	444	789	352	496	793	882 ↓	1550	1727
Riskipisteet ylittyneet, %	12,2	7,9 ↓	23,9	18,7	21,2 ↓	8,6	25,0	10,9 ↓	23,0	12,6	9,9	5,0 ↑
Tehdyt mini-interventiot riskipisteet ylittäneille, %	37,9 ↓	46,2	30,1 ↓	32,2	38,3	63,2 ↑	47,7 ↑	33,3 ↓	46,2	31,5	56,2	66,3 ↑

- Audit C –seuloja tehty ajalla 1.1.-31.12.2023 yhteensä **8 595** kpl (2022: 9 990)
- Riskikäyttäjiä seulotuista potilaista **12,9 %** (2022: 14,7 %)
- Mini-interventio on tehty **44,2 %** riskipisteet ylittäneistä (2022: 42,6 %)

Asiakkaat
179 412

Kattavuus
4,7 %

14.3.2024 SLeimio

Huomioitavaa vuoden 2023 tulosten pohjalta

Nuorten alle 18-vuotiaiden poikien sekä 18-29 -vuotiaiden miesten alkoholin riskikäyttö pysyi lähes samana. Molemmissa ryhmissä puheeksiotto vähentyi. Tyttöillä riskijuominen vähentyi.

Hedelmällisessä iässä olevien 30-40 -vuotiaiden naisten alkoholin riskikäyttö pysyi ennallaan, mutta puheeksiotto lisääntyi 100%. Saman ikäiset miehet vähensivät riskijuomista.

Keski-ikäisten 41-50-vuotiaiden miesten alkoholin riskikäyttö pysyi korkeana, mutta puheeksiotto lisääntyi myös tässä ryhmässä. Saman ikäisillä naisilla riskijuominen vähentyi.

Ikääntyvien naisten 51-64-vuotiaiden alkoholin riskikäyttö vähentyi jonkin verran, mutta yli 65-vuotiaiden naisten riskikäyttö lisääntyi. Vanhempien naisten ryhmässä myös puheeksiotto lisääntyi.

- *Ehkäisevässä päihdetyössä on tarpeen huomioida sekä **keski-ikäisten miesten** muita ryhmiä korkeammat humalakulutuksen ja tiheästi toistuvan alkoholinkäytön osuudet että **hedelmällisyssä olevien 20–39-vuotiaiden naisten** melko yleinen humalakulutus.*
- *Humalakulutuksessa ja alkoholinkäytön haitoissa 2010-luvulla nähty hyvä kehitys on viime vuosina osin hidastunut tai pysähtynyt. Alkoholipolitiikan keinoin tulisi pyrkiä jatkamaan 2010-luvun hyvää kehitystä.*

(THL 2023)

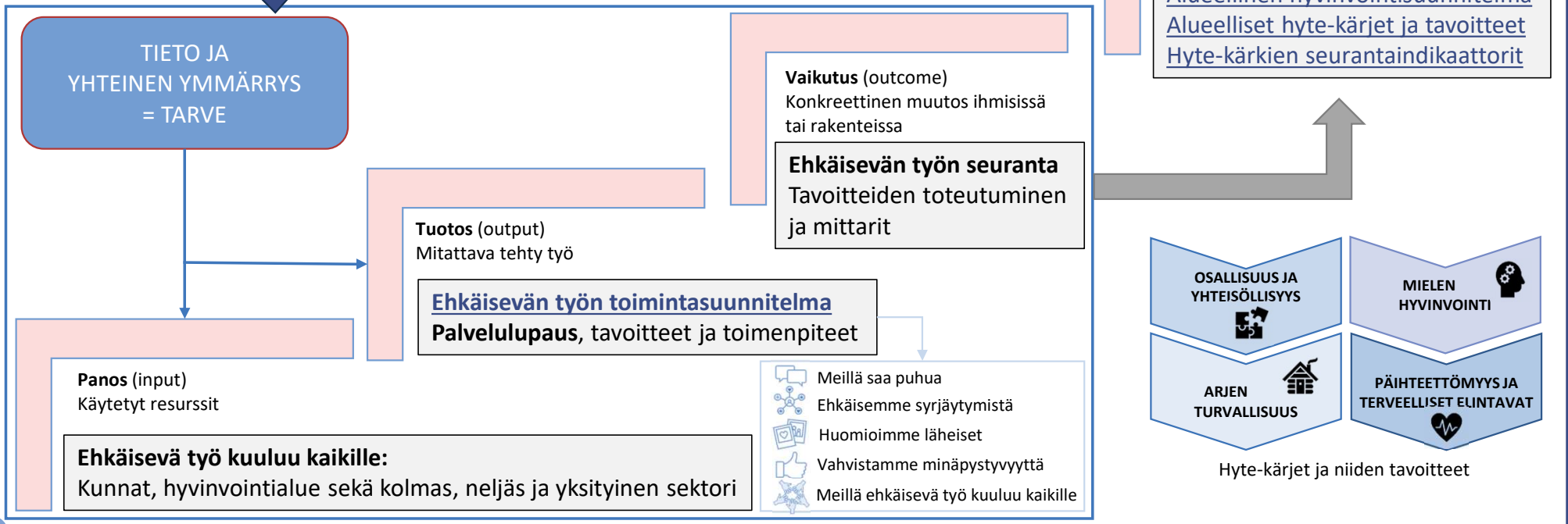

Ehkäisevä työ pohjautuu tietoon ja yhteiseen ymmärrykseen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 L...sijaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025
Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021-2025

Ehkäisevä työ

Sinun kädenjälkesi?

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Susanna Leimio
susanna.leimio@paijatha.fi
@LeimioSusanna
p. 044 729 7984

[Päijät-Sote.fi/ehkaiseva-tyo/](https://www.paijat-sote.fi/ehkaiseva-tyo/)